

Rokkant előtétő

Segély vagy nyugdíj?

Nemrégén írtunk róla. Akkor még folyt a per a megyei döntőbizottságon. A per, amely hivatott volt eldönteni, hogy mi is legyen a Centrum Áruház megrokkant előtétőjének sorsa. A vita azóta eldőlt. A döntőbizottság határozatának értelmében a gyermekkorban megvénült előtétő megrokkanságáért elsősorban a budapesti Fémmunkás Vállalat, a tető kivitelezője felel, másodsorban pedig a szerkezet tervezője, az ALUTERV.

Eldőlt tehát a kérdés. Ez a Lakó- és Kommunális Épületek Tervező Vállalat is sietett tudomásunkra hozni, három nappal a határozat meghozatala után kelt levélben, melyben közlik: „... hogy a döntőbizottsági eljárás — vállalatunknak, mint a létesítmény generáltervezőjének teljes véltenséget megállapítva — jogerős befejezést nyert.”

Valóban jogosan közzé tehetjük, a generáltervező vállalat véten az előtétő megrokkanságában. Az ügy

— legalábbis részükre — eredményeként megállapított, hogy a beépített anyag teherbírása csak kb. 43 százaléka a tervszerintinek. A csekély teherbíráson túlmenően a beépített anyag szerkezetépítés céljára alkalmatlan... — írja a döntőbizottsági határozat szövege.

A per eldőlt. A kár, a helyreállítás költségének 90 százalékát a Fémmunkás Vállalat, a fennmaradó 10 százalékot pedig az ALUTERV viseli. Ha minden jól megy, a nyáron már ismét stabilan áll az előtétő, csak éppen oszlopokkal megtámogatva. A mostani fagyások helyét tehát fém oszlopok foglalják majd el. Nem tudjuk, milyen lesz az áruház új képe, annyi azonban bizonyos, hogy egy szép tervezői elképzelésnek vége. Megváltozik a Centrum.

Rokkansági segély, vagy nyugdíj? Az emberben önkéntelenül felvetődik a kérdés, nem lenne-e jobb nyugdíjazni a megrokkant tetőt és helyette teljesen újat építeni. A hibás vállalatok szempontjából nyilván nem, hiszen nekik sokkal többre kerülne. Dózsa Pál, a Centrum igazgatója is úgy vélekedik jobb lesz javíttatni. Gyorsabban megy, az oszlopok sem mutatnak talán majd nagyon rosszul, és nem kell hozzá szétbontani a fél épületet. Meg aztán a népgazdasági kár is nagyobb lenne, ha új tetőt építenének.

Valóban a népgazdaság káráról van szó? Vagy inkább a vállalatokról? Mert a népgazdaság kára vagy haszna nem teljesen azonos egy vállalattal. A népgazdaság, a közösség vagyonában a felelőtlen, lelkiismeretlenül végzett munka okozott elsősorban kárt. A közösségi vagyon rovására pedig az megy elsősorban, ha a trehányosság eredményét csak félig-meddig hozzák rendbe. Ugy-ahogy, kompromisszum árán. Talán mégis az lenne az igazi megoldás, hogy egy vállalat ne csak nyereségében legyen önálló, hanem viselje a hanyag munkából bekövetkező veszteségeket is. A teljes kárt, amely a sajátja, és ne csak egy részét, mert a fennmaradó hányadot egészen biztosan a népgazdaság bánja.

Chikán Ágnes

Szávay István

A tér két oldalán

A városba érkező idegen, ha szállásgondjai vannak, a Klauzál téren böngészni kezdi a feliratokat. Hova, kihez forduljon partfogásért: a tér egyik oldalán az IBUSZ, a másikon az idegenforgalmi hivatal csalogatja. Egyetlen gondolata, hogy tető kell a feje fölé, míg Szegeden tartózkodik. Hogy melyik ajtón nyit be ezzel a kérelemmel, az abban a pillanatban számára teljesen mindegy.

Az sem érdekli, hogy történetesen az idegenforgalmi hivatal tölti be a vendéglátó, az IBUSZ pedig az utaztató szerepét. Ennek megfelelően azt gondolja, hogy tető kell a feje fölé, míg Szegeden tartózkodik. Hogy melyik ajtón nyit be ezzel a kérelemmel, az abban a pillanatban számára teljesen mindegy.

Az idegenforgalmi hivatal fennállása óta foglalkozik a fizetővendég-szolgálattal, hogy a lakások szobáival próbálja pótolni a szállodai szobák hiányát. Sajnos így kell írunk, hogy próbálja, mert a szükségesnél kevesebben adják ki szobáikat a hivatali közbenjárásával. A szabadtéri különösen nagy erőpróba a vendéglátóknak. A kb. 500 férőhelyen felül még 100 szobára tartana igényt az idegenforgalmi hivatal. A csoportosan érkező vendégek elhelyezése valamivel könnyebb, hiszen a középiskolai, főiskolai, egyetemi kollégiumok nagy részével szerződést kötöttek a nyári hónapokra.

Az idegenforgalmi hivatal „egyeduralma” 1968 óta azonban megszűnt. Az IBUSZ is felvette szolgáltatásai közé a vendégek elhelyezését. Kérdés: nem győzte egyedül ellátni ezt a munkát a tanács hivatala? Vagy kedvezőbb feltételekkel csalogatja az IBUSZ a vendégeket? Nem erről van szó, hiszen az idegenforgalmi hivatal kevesell a szobákat, az IBUSZ pedig azonos árákkal, azonos feltételekkel lépett a „ringbe”. Mi hát a különbség a két intézmény szolgáltatásában? Az, hogy az IBUSZ csak belvárosi, külön bejáratú, első osztályú szobákat ajánl vendégeinek. Ennek megfelelően nyilván kevesebb számára megfelelő lakást vesz igénybe: 147 városunkba érkeznek tud egyidőben szállást adni. Az iroda vezetője szerint azért foglalkoznak ők is elszállásolással, hogy ne kelljen elutasítaniuk a lakást kereső külföldieket, vidékieket, akiket utazásukban ők segítenek.

A szabadtéri itt is befolyásolja a számokat: 200—

Nyikolaj Krilov

Odessza állta a sarat

3. Az operatív osztály egyik embere jegyezte meg a légiriadó közt néhány ritka, nyugalmas pillanatban álmódóva, s nem túl magabiztosan: — Alighanem akár fürdőbe is mehetnénk most. Igaz, ezredes elvtárs? — Az bizony nagyon jó volna! — lelkesedett Harlaskin százados. Aztán halkán még hozzátette: — Amíg víz is van... — Ez bizony nem volt tréfadolog! Ugyanis a várost vízzel ellátó szivattyúállomás Beljájévkában van — egészen a frontvonalnál. Tehát ha a helyzet abban a körzetben netán súlyosbodik, keserű következményekkel számolhatunk. A helyőrségparancsnok még júliusban közölte a lakossággal a naponta fogyasztható vízádagokat. Igaz, ezt a rendszert még nem kellett bevezetni, mégis jó előre a lakosság tudtára adta, ne érje váratlanul, ha a helyzet úgy alakul... — Most csakugyan okos javaslat volt ez a fürdőzés. Ugyanis már jó ideje csak hideg zuhanyt tudunk venni a vezérkar épületében. Már hosszú napok óta szó sem lehetett, hogy bármelyikünk is eltávolozzék.

— Valóban elképzelhető — feleltem az ajánlatra. — Természetesen, csak egymás után. — Ami engem illet, a fürdőzés összekötöttem egy kis kikötői szemlével. Sanyarú kép tárult elém: egy ház leborotvált sarka, egy másik fal hátaba repszdarab furdódott, s romok mindent: a legutolsó bombázás friss emlékei. Amott is romhalmaz; sárga kő, por, meg vasdarabok: a repsz bomba telibe találta, s a környű odesszai mészők nem bírt ki — összeomlott.

— Meg is kérdeztem a közeli ház kapujában álldogáló asszonytól: — Sokan alatta maradtak? — Ott, abban a házban? — kérdezte. — Azt beszéljük, tíz ember. A többiek az óvóhelyen kúporogtak. Mellettünk is meghaltak. De az egész utcasort végigveheti, talál bőven... Hiába, közel a kikötő, könnyen eltálatnak minket. — Az udvarról ezalatt bejött pár asszony, körbefogtak, beszélgettünk. — Mi még csak-csak, de akik a fronton vannak! Velük mi lesz, parancsnok elvtárs? — szegte nekem a kérdést nyíltan a legnyelvényebb. — Valahogy nagyon csöndes minden... — Tartjuk a frontot. — És Beljájévkát nem adják föl? — lépett elő egy másik asszony. — Az udvaron kút, előtte emborsor, vödörrel. Vízcsobogás. Rettenetes még elképzelni is, ha ilyen rekkén hőségben víz nélkül maradna a város. No, de hogyan jelenthetném ki, hogy mindenképp megtartjuk Beljájévkát? Ezeknek az asszonyoknak csak az igazat mondatom. — Megteszünk mindent, hogy tartani tudjuk Beljájévkát. — És ha mégis elfoglalják, akkor mi lesz? — Bizony, előadhatja magát, s az asszonyok ezt éppoly jól tudták, mint én. — Nos, akkor kútakat ásunk, meg tárolókat. De akkor is lesz vizünk. Lehet, hogy jegyre adjuk, de jut mindenkinek. — Jaj, egek ura! — sóhajtott egy harmadik. — Hát mennyi kút kell, hogy ellássa Odesszánkat?

A „Virágos Falu” mozgalom és a tanácsok

Beszélgetés dr. Papp Lajossal, a Minisztertanács Tanács Hivatalának elnökével

Tiszakécske község kezdeményezésére, a lakosság kívánságára igen sok községben bontakozott ki a „Virágos Falu” mozgalom. Sok községben azonban még gazdátlan maradt ez a törekvés. E faluszépítési mozgalom és a tanácsok tennivalóival kapcsolatosan kerestük fel dr. Papp Lajost, a Minisztertanács Tanács Hivatalának elnökét és beszélgettünk e témáról.

Kérdés: Mi a véleménye Papp elvtársnak a „Virágos Falu” faluszépítési mozgalomról?

Válasz: Igen örövendésnek tartom, hogy a községek lakóit környezetük szépítésének gondolata, a lakóhely szeretete ilyen formában is foglalkoztatja. Különösen figyelemre méltó, hogy ez a mozgalom a szó legszorosabb értelmében spontán keletkezett, és ez igen jól igazolja társadalmunk cselekvő készségét a köz érdekében. Véleményem szerint olyan törekvés ez, amelyet a községi szerveknek feltétlenül támogatniuk érdemes.

Kérdés: Milyen szerepet vállalhatnak a községi tanácsok e mozgalom segítésében?

Válasz: Azt hiszem, akkor lesz a mozgalom eredményesebb, ha a községi tanácsok a gazda szerepét válladják. Hiszen közterületek szépítéséről van szó, az utcák, terek, középületek előtti területek virágosításáról. Annál is inkább így van ez, mert közterületen csak a tanácsok engedélyével és irányításával lehet faluszépítést elvégezni.

Persze, amikor azt mondom, hogy a tanácsok segítők és szép kezdeményezés megvalósítását, nyugodt lelkiismerettel azt is állíthatom, hogy nincs egyetlen tanács sem az országban, amely ne vállalná szívesen a mozgalom gazdájának szerepét. Meggyőződésem, hogy a tanácsok végrehajtó bizottságai szívesen vállalják ezt a többletmunkát.

Kérdés: Sok helyen ez így is van, de elég sok azoknak a községeknek a száma is, ahol ez a találkozás még nem történt meg. Véleménye szerint nem késtek-e már el

ezeken a helyeken a mozgalom felkarolásával?

Válasz: Ha sok idő nincs is már a munkák megszerzésére, de még túl késő sincs. Május végéig van még lehetőség arra, hogy a tanácsok végrehajtó bizottságai, ha szükségesnek látják, napirendre tűzhessék, megszervezzék a falu utcáinak, köztereinek virágosítását.

Kérdés: Véleménye szerint milyen kérdéseket kellene ezeken az üléseken megtárgyalni?

Válasz: Ezt azt hiszem, a helyi adottságok szabják meg elsősorban, de gondolom van néhány olyan alapvető kérdés, amit figyelembe kell venni. Így meg kellene határozni, hogy a község mely részeit kívánják virágosítani. Azt is fel kell mérni, hogy a társadalmi munka szervezéséhez kiket vonnak be. Minden bizonyos, hogy sok segítséget nyújthatnak ebben a KISZ-isták, de még az úttörők is. Nézetem szerint a szövetkezeteknek is be kell kapcsolódniuk. A szövetkezeti üzletek, vendéglátóipari egységek, az üzletek előtt jelentős szerepet vállalhatnak azok dolgozói a virágosításban.

Kérdés: Van-e ennek a törekvésnek anyagi vonatkozása is. Ilyen a virágmag beszerzése. Ki vállalná ennek a költségét?

Válasz: A megyei tanácsok segítségével nagyon kívánatos. Célszerű, ha a megyékben versenyt hirdetnek, mondjuk a „Legszébb Virágos Falu” címért, jutalmazhatják a nyertes községeket is. Bizonyos vagyok benne, ha a megyei tanácsok erre gondot fordítanak. Ez nagy lendületet adna ennek a szép mozgalomnak.

Válasz: Véleményem szerint ezt is több forrásból lehetne fedezni. Valószínűleg tartom, hogy a termelőszövetkezeteknek, de maguknak a háztulajdonosoknak is van virágmagjuk. Tehát a helyben beszerezhető szükségleteket is fel kell mérni. De a községi tanácsoknak is van módja arra, hogy biztosítsanak virágmagot, amit a társadalmi munkásoknak kiosztanak.

Kérdés: Milyen megoldást lehet arra találni, hogy a falvakban egységes esztétikai kép alakuljon ki?

Válasz: Ez is helyileg oldható meg. Nincs olyan községünk, ahol ne élne virághoz érő szakember. Pedagógusok, mezőgazdászok, tanácsai alkalmazottak, nem utolsósorban a faluban élő asszonyok, lányok. A virágot kedvelő, virághoz érő emberek könnyen el tudják ezt helyben végezni.

Kérdés: Segíthetnek-e a megyei tanácsok?

Válasz: A megyei tanácsok segítségével nagyon kívánatos. Célszerű, ha a megyékben versenyt hirdetnek, mondjuk a „Legszébb Virágos Falu” címért, jutalmazhatják a nyertes községeket is. Bizonyos vagyok benne, ha a megyei tanácsok erre gondot fordítanak. Ez nagy lendületet adna ennek a szép mozgalomnak.

Európa legnagyobb hűtőgépgyára

Az utóbbi ötéves tervidőszakban több mint négyszázra nőtt a Minszki Hűtőgépgyár termelése. Eközben a felújítási tervnek megfelelően új termelő egységeket is létesítettek. Az új üzemeget — amely méreteit tekintve jelentősen felülmúlja az összes eddig készült hasonló létesítményt — automatizálták. Korszerű berendezéseit a francia „Semp”-cég szállította. A már üzembe helyezett ipari komplexum tervezett évi kapacitása 500 ezer hűtőgép lesz. Jelenleg egy percenél rövidebb idő alatt kerül le egy készülék a futószalagról. Megkezdtek az új hűtőgéptípus — a Minszki-5 sorozatgyártását is. Az üzemeget ebben az évben körülbelül 200 ezer gépet termel, jövőre pedig másfélszer többet. A Minszki Hűtőgépgyár tehát Európa legnagyobb hűtőgépgyártó komplexuma lesz.

— Annyit ásunk majd, amennyi kell!

Örömmel mondtam ezt, hiszen tudtam: hadmérnökeink már megtették a szükséges előkészületeket, a városi mérnökökkel karöltve. Eppen ezért egészen biztosak voltunk abban, ha a szükség úgy adja, műszaki alakulataink kelendő gyorsasággal elegendő kút és tárolót ásnak majd.

Sajnos, mennem kellett, vártak a kikötőben. Elbúcsúztam, s a kocsihoz siettem. A legnyelvényebb menyecske szavai kísérték:

— Hígyge el, parancsnok elvtárs, nem félünk. Ez a mi városunk, itt születünk, innen el nem megyünk sehová. Csak maguk itt ne hagyjanak minket!

Véletlen találkozás volt csupán, párszavas beszélgetés. És mégsem tudom feledni máig sem. S nem is szabad elfeledni. Két hónappal korábban egyikük sem sejtette, hogy a várost bekeríti az ellenség. Mégis így alakult. Most pedig nem félnek sem a bombázástól, sem pedig az esetleges vízhiánytól.

Ezért terhelj minket, katonákat nagy felelősség. Értük!

Augustus 17-én a déli és keleti szektorban történetre kellett nagyon figyelni.

Vorobjov ellencsapása ugyan pontosan a megadott órában kezdődött, ám távolról sem a kidolgozott terv szerint. Elkapkodták az ellencsapást, s ez most meg is látszott. A tüzérségi előkészítés gyengébbre sikerült, a tengeről is hiába kaptunk támogatást a hajóágyuktól — kevés volt mindez. A két lovasezred sem állt a helyén a meghatározott időben, így csak később kapcsolódhatott az ellentámadásba.

Egységeink így hát elég kemény ellenállásban ütköztek, s csak lassan jutottak előbbre. Igaz, hogy délután kiűztük az ellenséget Kagarlik faluból, de csak rövid időre: pár óra múlva csak a falu vége volt a mi kezünkön. Ezenközben az ellenség a falutól délre beékelődött a védelmünkbe. Márpedig ott Beljájévkéért folyt a harc!

(Polytatjuk.)